

RP 181/2004 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna, 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt utbildningsarbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt utbildningsarbete ändras.

Det föreslås att i lagarna tas in bestämmelser enligt vilka ökningarna av statsandelarna enligt den justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som avses bli utförd från och med 2005 periodiseras över fyra år under perioden 2005—2008. Justeringen av kostnadsfördelningen uppgår enligt dagens bedömning till totalt ca 502 miljoner euro. Av detta följer att statsandelarna för 2005—2007 ökas med totalt ca 86 miljoner euro om året vardera år. Avsikten är att statsandelarna för 2008 ökas med den resterande delen av justeringen.

I propositionen föreslås dessutom att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunen i fråga om den kommunala social- och hälsovården enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården ändras så att statens andel ökas från 31,82 procent till 32,99 procent på grund av förändringar i de statistiska klassificeringarna samt för att målen med det nationella hälsovårdsprojektet och utvecklingsprojektet för det sociala området skall kunna nås. Kommunernas andel av de nämnda kostnaderna sjunker då i motsvarande mån från 68,18 procent till 67,01 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2005, och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2005.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Nuläge.....	3
2. Målsättning och de viktigaste förslagen	4
3. Propositionens konsekvenser.....	6
4. Beredningen av propositionen.....	7
DETALJMOTIVERING	7
1. Lagförslag	7
1.1. Lagen om statsandelar till kommunerna	7
1.2. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	7
1.3. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet	8
1.4. Lagen om fritt bildningsarbete	9
2. Ikraftträdande	9
LAGFÖRSLAGEN	10
om ändring av 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna.....	10
om ändring av 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	10
om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet .	11
om ändring av lagen om fritt bildningsarbete.....	12
BILAGA	14
PARALLELLTEXTER	14
om ändring av 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna.....	14
om ändring av 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.....	15

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

Staten och kommunerna deltar i finansieringen av de kommunala tjänsterna i enlighet med kommunernas statsandelssystem. Kommunernas statsandelssystem består av en övergripande lagstiftning för tre förvaltningsområden. Inrikesministeriet ansvarar enligt lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996) för den allmänna statsandelen till kommunerna, en utjämning av statsandelarna baserad på skatteintäkter och ett finansieringsstöd som efter prövning beviljas de kommuner som på grund av främst exceptionella eller tillfälliga kommunalekonomiska svårigheter är i behov av ökat ekonomiskt understöd. De övriga beståndsdelarna i statsandelssystemet är statsandelen enligt lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) samt statsfinansiering inom undervisningsministeriets förvaltningsområde enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) och lagen om fritt bildningsarbete (632/1998).

Trots avvikelserna i fråga om beräkningsgrunderna för statsandelssystemet inom de olika sektorerna är den statliga finansiering som grundar sig på statsandelssystemet övergripande och "icke-öronmärkta" pengar för kommunerna, och kommunerna ansvarar själva för den interna allokeringen av dessa pengar. De sektorsvisa statsandelarna står också i övrigt i nära samband med varandra, speciellt via utjämningen av statsandelar utifrån kommunens skatteinkomster samt justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna.

Inom det system för utjämning av statsandelar som grundar sig på skatteinkomster enligt lagen om statsandelar till kommunerna tryggas för varje kommun en kalkylerad skatteinkomst per invånare som är 90 procent av den genomsnittliga skatteinkomsten per invånare i landet (utjämningsgräns). De kommuner vilkas kalkylerade skatteinkomst per

invånare understiger denna utjämningsgräns beviljas ett så stort utjämningsstillägg att deras kalkylerade skatteinkomst når upp till utjämningsgränsen. Om kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare däremot överstiger utjämningsgränsen, minskas kommunens statsandel med ett utjämningsavdrag. Utjämningsavdraget är 40 procent av skillnaden mellan kommunens kalkylerade skatteinkomst per invånare och utjämningsgränsen. Vid beräkningen av kommunens kalkylerade skatteinkomst beaktas kommunalskatten, kommunens andel av intäkterna av samfundsskatten samt fastighetskatten. Utjämningsstilläggen och utjämningsavdragen beaktas i de sektorsvisa statsandelarna i samma förhållande som statsandelsanslagen i statsbudgeten.

Kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna grundar sig på lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården. Enligt dessa lagar grundar sig kostnadsfördelningen på de sektorsvisa statsandelsprocenterna inom undervisnings- och kulturverksamheten samt social- och hälsovården samt på de med vissa års intervall återkommande justeringarna av de priser per enhet (UVM) och de kalkylerade kostnader (SHM) som utgör grunden för statsandelen (justering av kostnadsfördelningen). Kommunernas allmänna statsandel enligt lagen om statsandelar till kommunerna omfattas inte av justering av kostnadsfördelningen. Statsandelsprocenten inom undervisningsverksamhet och bibliotek är 57 med undantag för studiecentraler och idrottsutbildningscenter, där den är 65. Inom social- och hälsovården är statsandelsprocenten 31,82.

De kalkylerade kostnaderna justeras vart fjärde år enligt den faktiska kostnadsfördelningen inom social- och hälsovården och priserna per enhet inom undervisningsverksamhet och bibliotek vartannat år. Priserna per enhet inom undervisningsministeriets för-

valtningsområde justeras samtidigt som kostnadsfördelningen inom social- och hälsovården vart fjärde år.

Avsikten är att kostnadsfördelningen bibehålls också de år som ingen justering av kostnadsfördelningen utförs. Om kommunerna under åren mellan justeringen av kostnadsfördelningen ges nya uppgifter eller deras tidigare uppgifter utvidgas, bedöms de extra kostnader som dessa uppgifter föranleder kommunerna. Priserna per enhet och de kalkylerade kostnaderna höjs då utifrån den uppskattade förändringen i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena redan när reformen träder i kraft. Om den uppskattade förändringen i arten och omfattningen av statsandelsåliggandena avviker från den faktiska förändringen rättas denna avvikelse till i samband med nästa justering av kostnadsfördelningen.

Vissa kostnader har lämnats utanför en justering av kostnadsfördelningen. Exempel på sådana är inom vardera förvaltningsområdet anläggningskostnader, mervärdesskatteandel, kalkylerade räntor och avskrivningar samt kostnaderna för skötsel av lån. Enligt lagen om statsandelar till kommunerna gäller justeringen av kostnadsfördelningen inom undervisnings- och kulturverksamheten inte andra kostnader för kulturverksamhet än de som föranleds av bibliotek. Kostnadsfördelningen justeras inte heller till den del den uppskattade förändringen av kostnadsnivån enligt 3 § 2 punkten i lagen om statsandelar till kommunerna har beaktats till ett mindre belopp än det fulla beloppet. Såsom ovan konstaterats, omfattas kommunernas allmänna statsandel enligt lagen om statsandelar till kommunerna inte av justering av kostnadsfördelningen.

Avsikten var att fyraårsjusteringen av kostnadsfördelningen enligt det gällande systemet första gången görs för statsandelarna för 2001. Det bestämdes att kostnadsfördelningen med avvikelse från den gällande permanenta lagstiftningen skall justeras så att en justering uppgående till 433 miljoner euro betalades till kommunerna 2001 och 2002 i två lika stora poster. Följande fyraårsjustering görs enligt gällande lagstiftning för statsandelarna för 2005. Mellan dessa justeringar har kostnadsfördelningen inom undervis-

ningsverksamhet och bibliotek justerats från och med ingången av 2003, vilket då medförde en ökning av statsandelarna på ca 50 miljoner euro. År 1999 utfördes ingen lagstadgad justering av kostnadsfördelningen inom undervisningsverksamhet och bibliotek, men det ömsesidiga förhållandet mellan priserna per enhet för de olika utbildningsformerna ändrades så att de motsvarade den faktiska kostnadsutvecklingen inom de nämnda utbildningsformerna.

Enligt utredningar har kostnaderna för kommunernas statsandelsåligganden under de senaste åren ökat snabbare än de statsandelar som staten betalt till kommunerna. Om kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras enligt gällande lagstiftning från och med ingången av 2005 innebär det att statsandelarna från och med den tidpunkten ökas med enligt dagens bedömning totalt ca 502 miljoner euro.

2. Målsättning och de viktigaste förslagen

Staten avser att stärka statsfinanserna och minska statens skuldsättning, vilket förutsätter en stram utgiftskontroll i ekonomin. Nya anslag anvisas närmast bara till objekt som fastställts i regeringsprogrammet.

Statsrådet har i mars 2004 beslutat om ramar för statsfinanserna 2005—2008. Rambeslutet innefattar beredskap för ett tillägg till statsandelarna om sammanlagt 295 miljoner euro i anknytning till justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna. I rambeslutet är detta tillägg periodiserat över fyra år med början från 2005. Periodiseringen förutsätter att lagstiftningen ses över.

Inom social- och hälsovård den justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som görs från och med ingången av 2005 grundar sig på de faktiska kostnaderna för 2002. Enligt de kalkyler som utfördes i slutet av 2003 för justeringen av kostnadsfördelningen behövs en ökning av kostnadsbaserna med 967,1 miljoner euro. Enligt denna kalkyl är behovet av justering av statsandelarna inom social- och hälsovården sammanlagt ca 290 miljoner euro. För beräkning av statsandelen användes i kalky-

len statsandelsprocenten för 2002 (25,36 %) ökad med ett tillägg på 0,37 procentenheter (sammanlagt 25,73 %) som föranleds av justering utifrån statistikunderlaget. Enligt 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna och 18 § 3 mom. i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården skall dock i samband med justeringen av kostnadsfördelningen användas den statsandelsprocent som justerats enligt de grunder som bestäms i justeringsårets (2004) lag. I fråga om budgeteffekterna för 2005 ger den föregående kalkylen då fel resultat, eftersom statsandelsprocenten sedan 2002 har stigit och 2004 utgjorde 31,82.

Statsandelsprocenten inom social- och hälsovården har stigit med 6,46 procentenheter från 2002 till 2004. Av ökningen av statsandelsprocenten grundar sig 4,3 procentenheter på kompensering av den lindrade beskattningen av förvärvsinkomster. När underskottet i det kostnadsbelopp som berättigar till statsandel i samband med justeringen av kostnadsfördelningen inkluderas i beräkningen av statsandelar för 2005, beräknas statsandelen av kostnaderna enligt gällande statsandelsprocent ökad med 0,37 procentenheter, dvs. med 32,19 procent. Av detta följer att behovet av justering av statsandelarna inom social- och hälsovården ökar till ca 353 miljoner euro när det gäller statsandelnivån för 2004. När man i detta belopp beaktar de förändringar i statsandelsprocenterna inom social- och hälsovården, som skall verkställas 2006 och 2007, är ökningen av statsandelarna inom social- och hälsovården totalt ca. 370 miljoner euro.

Undervisnings- och kulturverksamheten bedöms utifrån kostnadsuppgifterna för 2003 stå för en ökning av statsandelarna på ca 132 miljoner euro. Detta belopp är 127 milj. euro större än man på basis av kostnader för 2002 hade utgått ifrån i beredningen av statsbudgeter för år 2005. Orsaken till skillnaden beror på en större kommunal kostnadsökning än man hade avtagit och på felbedomningen av kostnaderna för 2003 i beredningen av undervisningsministeriets statsbudget.

Totalökningen av statsandelarna på grund av justeringen av kostnadsfördelningen skulle sålunda vara ca. 502 milj. Euro.

I propositionen föreslås att den ökning av

statsandelen som grundar sig på justeringen av kostnadsfördelningen från och med ingången av 2005 periodiseras så att ökningen av statsandelen når fullt belopp på fyra år. För att detta skall kunna genomföras föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna, lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet samt lagen om fritt bildningsarbete ändras. Det föreslås att i lagarna tas in bestämmelser enligt vilka justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna som enligt gällande lagstiftning avses bli utförd från och med ingången av 2005 periodiseras över fyra år så att den betalas ut i statsandelarna för 2005—2008.

I propositionen föreslås det att den ökning av statsandelarna som justeringen av kostnadsfördelningen förutsätter periodiseras över fyra år så, att statsandelarna för 2005—2007 ökas sammanlagt med 86 miljoner euro om året. Av detta belopp är social- och hälsovårdens andel 63 miljoner euro och undervisnings- och biblioteksverksamhetens andel ca 23 miljoner euro. Nämnade årliga belopp motsvarar 17 procent av den ökning av statsandelarna på totalt 502 miljoner euro till följd av justeringen av kostnadsfördelningen. År 2005 — 2007 skulle man sålunda betala ca 258 miljoner euro av det sammanlagda justeringen av kostnadsfördelningen. Den resterande delen av ökningen av statsandelarna som justeringen av kostnadsfördelningen förutsätter betalas 2008.

De ovan nämnda ökningarna periodiseras över fyra år enligt förvaltningsområde och enligt den faktiska kostnadsutvecklingen för de olika tjänsterna inom vardera förvaltningsområdet. Priserna per enhet inom undervisningsverksamhet kan också sjunka inom vissa utbildningsformer. I fråga om dessa tjänster periodiseras likaså minskningen i de priser per enhet som ligger till grund för statsandelen över fyra år.

När det gäller undervisningsverksamhet och bibliotek justeras kostnadsfördelningen vartannat år. Enligt den gällande permanenta lagen justeras kostnadsfördelningen inom undervisningsverksamhet och bibliotek således efter 2005 följande gång redan i statsandelarna för 2007, dvs. medan de periodise-

ringsbestämmelser som föreslås i denna proposition fortfarande är i kraft. Detta bör beaktas i de föreslagna bestämmelserna, enligt vilka utbetalningen av statsandelarna enligt justeringen av kostnadsfördelningen från och med ingången av 2005 periodiseras över åren 2005—2008. Enligt propositionen beräknas grunderna för statsfinansieringen för 2007 först enligt de faktiska kostnaderna för 2005. Dessa kostnader minskas eller ökas med den del av det belopp som ligger till grund för justeringen av kostnadsfördelningen och som ännu inte skall betalas ut 2007, dvs. 49 procent (ca. 63 miljoner euro) av det totala beloppet av justeringen.

Avsikten är att i samband med den statsandelsreform som genomförs vid ingången av 2006 bestående reformera lagstiftningen om statsandelar så att den lagstadgade justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i nuvarande form som görs med vissa års intervall avskaffas. I detta sammanhang inleds en ny behandling av de ovan nämnda bestämmelserna enligt vilka kostnadsfördelningen inom undervisningsverksamhet och bibliotek justeras från och med 2007.

Utöver det ovan sagda föreslås att storleken av statsandelsprocenten för driftskostnader inom social- och hälsovården justeras. De statistiska klassificeringar som ligger till grund för justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna har ändrats jämfört med justeringen av kostnadsfördelningen 2000. Det var därför nödvändigt att se över definitionen av de kostnader som berättigar till statsandel i samband med utarbetandet av kalkylerna. På grund av förändringarna i de statistiska klassificeringarna beaktas förändringen i definitionen av de kostnader som berättigar till statsandel och enligt vilka justeringen av kostnadsfördelningen har beräknats genom att statsandelsprocenten för driftskostnaderna höjs med 0,37 procentenheter (41 352 000 euro).

I propositionen föreslås dessutom att statsandelen för driftskostnaderna inom social- och hälsovården höjs med 0,80 procentenheter främst för att målen med det nationella hälsovårdsprojektet skall nås. Målen syftar bl.a. till att vårdbehovet bedöms på lika grunder och tillgång till vård säkerställs, han-

teringen av köbildning utvecklas, maximitider för ordnande av vård införs, arbetsfördelnings- och samarbetsplaner genomförs inom den specialiserade sjukvården och primärsjukvårdens ställning stärks inom servicesystemet för hälsovården samt att ett regionalt informationssystem utvecklas.

Det föreslås därför att statsandelsprocenten för driftskostnaderna inom social- och hälsovården höjs med sammanlagt 1,17 procentenheter från nuvarande 31,82 procent till 32,99 procent 2005.

3. Propositionens konsekvenser

Förslagets ekonomiska verkningar har beräknats utifrån antagandet att de ökningar av statsandelarna som ligger till grund för kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna uppgår till sammanlagt ca 502 miljoner euro. I detta belopp har beaktats de förändringar i statsandelsprocenterna, som skall genomföras i social- och hälsovården 2006 och 2007.

Enligt förslaget kommer kommunernas statsandelar att i jämförelse med 2004 öka med sammanlagt ca 86 miljoner euro 2005, ca 172 miljoner euro 2006, ca 258 miljoner euro 2007 och ca 502 miljoner euro 2008.

I jämförelse med den gällande lagstiftningen ändrar förslaget kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna under perioden 2005—2007. I propositionen föreslås att de ökningar av statsandelarna som justeringen av kostnadsfördelningen förutsätter periodiseras över åren 2005—2008 och detta förslag har då jämförts med en situation i vilken ökningarna av statsandelarna enligt gällande lagstiftning betalas i sin helhet redan 2005. I detta fall minskar statens relativa andel av finansieringen av kostnaderna för de tjänster som omfattas av statsandelsystemet med ca 416 miljoner euro år 2005, medan kommunernas andel ökar med motsvarande belopp. Motsvarande siffror är ca 330 miljoner euro 2006 och ca 244 miljoner euro 2007.

Med beaktande av den övergripande situationen inom kommunalekonomin och de ökningar av statsandelarna som beslutats för 2005—2008 t.ex. för det nationella hälsovårdsprojektet och utvecklingsprojektet för det sociala området, äventyrar propositionen

inte kommunernas möjligheter att ordna de lagstadgade bastjänsterna för sina invånare.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag i samarbete mellan inrikesministeriet,

finansministeriet, undervisningsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet.

Beredningen av propositionen har grundat sig på statsrådets rambeslut för statsfinanserna 2005—2008. Propositionen har behandlats vid delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om statsandelar till kommunerna

30 §. *Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005.* Det föreslås att 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna ändras så att det i den bestäms att de ändringar av statsandelarna som justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005 förutsätter med avvikelse från gällande lagstiftning periodiseras över fyra år. I denna paragraf har tidigare bestämts om förutsättningarna för beviljande av finansieringsunderstöd enligt prövning 2001 och 2002.

Närmare bestämmelser om justering av kostnadsfördelningen för 2005 finns i 23 b och 24 a § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, 11 a § i lagen om fritt bildningsarbete samt 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården, vilka paragrafer ingår i denna proposition.

De ökning av statsandelarna på uppskattningsvis ca 502 miljoner euro som justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna på årsnivå förutsätter skall enligt förslaget genomföras så att 63 miljoner euro av det totala beloppet av ökningen av statsandelar för varje år kumulativt räknas in i statsandelarna för social- och hälsovården för 2005—2007 samt ca. 23 miljoner euro i statsandelarna för undervisningsverksamhet och bibliotek. Den resterande delen av justeringen av kostnadsfördelningen beaktas enligt förslaget i statsandelarna för 2008. I fråga om undervisningsverksamhet och bibliotek kan

kostnaderna för vissa tjänster också ha sjunkit, och den minskning av statsandelarna som detta föranleder realiserar gradvis på motsvarande sätt.

1.2. Lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

18 §. *Bibehållande av kostnadsfördelningen.* Det föreslås att paragrafen ändras så att statsandelsprocenten motsvarar 2005 års nivå med beaktande av de tilläggskostnader som föranleds av justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna (0,37 %) och för att målen med främst det nationella hälsovårdsprojektet (0,80 %) skall kunna uppnås. Utifrån detta föreslås det att paragrafen ändras så att statens andel höjs från 31,82 procent till 32,99 procent. Kommunernas andel av de nämnda kostnaderna sjunker då i motsvarande mån från 68,18 procent till 67,01 procent.

45 b §. *Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005.* I paragrafen föreslås bli bestämt om justering av kostnadsfördelningen vid beräkning av statsandelarna för 2005—2008. Vikten av de kalkylerade uppgiftsbaserade kostnaderna inom social- och hälsovården behöver inte ändras. De belopp som justeringen av kostnadsfördelningen resulterar i hänförs enligt förslaget till både social- och hälsovården i samma förhållande som de nuvarande kalkylerade kostnaderna.

Enligt paragrafen föreslås att man av den ökning av statsandelarna för social- och hälsovården som justeringen av kostnadsfördelningen för 2005 förutsätter, dvs. ca 370 miljoner euro, kumulativt beaktar 63 miljoner

euro per år under åren 2005—2007. Den reserande delen av ökningen av statsandelen beaktas enligt förslaget i statsandelarna för 2008.

1.3. Lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

23 b §. *Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007.* I paragrafen bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet som ligger till grund för statsandelarna för undervisningsverksamhet och de priser per enhet som bestäms utifrån dessa för åren 2005—2007 på ett sätt som avviker från vad som föreskrivs i 3 kap. i denna lag och i 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna. Paragrafen gäller de genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet som beräknas för grundläggande utbildning, gymnasieutbildning, yrkesinriktad grundläggande utbildning och delvis yrkesinriktad tilläggsutbildning, yrkeshögskolor samt grundläggande konstundervisning som får finansiering per undervisningstimme. Paragrafen tillämpas däremot inte på det pris per enhet som fastställs för grundläggande konstundervisning per invånare eller på priset per enhet för morgon- och eftermiddagsverksamhet, vilka statsrådet fastställer inom ramen för statsbudgeten.

Den justering av kostnadsfördelningen som skall göras utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för 2003 genomförs inte på en gång, utan av den beaktas i statsandelarna för 2005 17 procent, 34 procent för 2006 och 51 procent för 2007. År 2008 beaktas den justering av kostnadsfördelningen fullt ut som grundar sig på 2003 års kostnader.

Beloppet av den justering av kostnadsfördelningen som periodiseras över fyra år beräknas så att det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån 2004 års genomsnittliga pris per enhet jämförs med det genomsnittliga pris för 2005 som beräknas utifrån de faktiska kostnaderna för 2003. Det sammanlagda beloppet av justeringen utgör skillnaden mellan dessa belopp. Vid kostnadsjämförelsen används varje år samma uppgifter och uppskattningar som gäller de kostnader som föranletts av förändringar i kostnadsnivån samt i verksamhetens omfatt-

ning och art. De förändringar i kostnadsnivån där de faktiska kostnaderna varit mindre än det fulla belopp som enligt 6 § 3 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna gällt för 2003 och tidigare år, beaktas vid justeringen till högst det belopp om vilket beslut fattats. Av detta följer att 2003 års kostnader kalkymässigt minskas med det belopp som inte beaktats vid justeringarna till följd av förändringar i kostnadsnivån.

Eftersom de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2007 enligt lag beräknas utifrån de faktiska kostnaderna 2005 är det nödvändigt att föreskriva om gradvist beaktande av justeringen för 2007 på ett sätt som avviker från bestämmelserna för 2005 och 2006. Justeringen i fråga om 2007 görs genom att de faktiska kostnaderna för 2005 minskas eller ökas med ett belopp som motsvarar 49 procent av det totala belopp av justeringen som beräknats enligt 2003 års kostnader. År 2008 bestäms priserna per enhet utifrån de faktiska kostnaderna för 2005 enligt gällande lag.

Regeringen har för avsikt att senare separat föreslå att statsandelslagstiftningen reformeras bestående så att den lagstadgade justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna i nuvarande form som görs med vissa års intervall avskaffas senast vid ingången av 2006. De bestämmelser avseende fördelningen av kostnaderna för 2007 som föreslås skall i detta sammanhang omvärderas.

I övrigt tillämpas vid beräkningen av de ovan nämnda genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2005—2007 bestämmelserna i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och lagen om statsandelar till kommunerna.

Beräknad på ovan anförd sätt är justeringen av kostnadsfördelningen per utbildningsform antingen positiv eller negativ.

24 a §. *Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007.* I paragrafen ingår bestämmelser om ett motsvarande förfarande i fråga om bibliotek som bestäms i fråga om beräkningen av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för undervisningsverksamhet i 23 b §.

Ikraftträdandebestämmelse. Lagen träder i kraft den 1 januari 2005 och den tillämpas på

beräkningen av genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet för 2005—2007.

Avsikten är att bestämmelserna i lagförslaget villkorligt beaktas i en förordning som gäller de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet inom undervisningsverksamhet och bibliotek 2005 som statsrådet skall överlämna före utgången av september 2004 samt de beslut om priserna per enhet som fattas med stöd av den. Om den lag som riksdagen godkänner avviker från propositionen i fråga om bestämmelserna i förordningen, utfärdar statsrådet en ny förordning som gäller de genomsnittliga priserna per enhet för 2005 och undervisningsministeriet bestämmer med stöd av förordningen nya priser per enhet.

1.4. Lagen om fritt bildningsarbete

11 a §. *Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005—2007.* Också i fråga om fritt bildningsarbete beaktas gradvis den justering av kostnadsfördelningen som grundar sig på de faktiska kostnaderna 2003 enligt de nya 23 b och 24 a § som fogas till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Paragrafen tillämpas på beräkning av priserna per enhet för utbildning som ordnas som fritt bildningsarbete i folkhögskolor, riksomfattande idrottsutbildningscentrer, studiecentraler, medborgarinstitut, sommaruniversitet och Snellmanhögskolan 2005—2007.

Beräkningen av priserna per enhet enligt denna paragraf motsvarar beräkningssättet enligt de nya paragrafer som enligt förslaget fogas till lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Då något genomsnittligt pris per enhet inte fastställs för fritt bildningsarbete med undantag för medborgarinstitut, justeras i detta fall priserna per enhet direkt.

Med undantag or medborgarinstitut i lagen om fritt bildningsarbete finns i motsats till 16

§ 1 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet ingen hänvisning till 6 § 3 mom. i lagen om statsandelar för kommunerna, enligt vilket förändringarna vid justeringen av kostnadsfördelningen beaktas till högst det belopp om vilket beslut fattats, om det har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet. För att förhindra att priserna per enhet för fritt bildningsarbete på grund av en förändring i kostnadsnivån i samband med justeringen av kostnadsfördelningen enligt de faktiska kostnaderna för 2003 stiger mer än inom annan undervisnings- och kulturverksamhet eller inom social- och hälsovården, tas i 2 mom. in en bestämmelse som motsvarar 6 § 3 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna.

Ikraftträdandebestämmelse. Lagen träder i kraft den 1 januari 2005 och den tillämpas på beräkningen av priserna per enhet för 2005—2007.

Avsikten är att bestämmelserna i lagförslaget beaktas villkorligt i besluten om priser per enhet för 2005. Om den lag som riksdagen godkänner avviker från propositionen, bestämmer undervisningsministeriet nya priser per enhet.

2. Ikraftträdande

De föreslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2005. Propositionen hänförs till budgetpropositionen för 2005 och avses bli behandlad i samband med den.

Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft. Som en åtgärd föranledd av verkställigheten fastställs grunderna för statsandelen för 2005 hösten 2004, förutsatt att lagarna träder i kraft vid ingången av 2005.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag

om ändring av 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 30 §,
sådan den lyder i lag 1360/2001, som följer:

30 §

*Justering av kostnadsfördelningen mellan
staten och kommunerna 2005*

Utan hinder av 3 § 4 punkten och 6 § 2
mom. justeras 2005 års kostnadsfördelning så
att statsandelarna för 2005—2008 respektive
år ökas eller minskas med en del av det totala
beloppet av justeringen av kostnadsfördel-
ningen så som bestäms i lagen om planering

av och statsandel för social- och hälsovården
(733/1992), lagen om finansiering av under-
visnings- och kulturverksamhet (635/1998)
samt lagen om fritt bildningsarbete
(632/1998).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

2.

Lag

om ändring av 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälso-
vården (733/1992) 18 § 1 mom. och 45 b §,
sådana de lyder, 18 § 1 mom. i lag 1224/2003 och 45 b § i lag 1409/2001, som följer:

RP 181/2004 rd

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,01 procent och statens andel 32,99 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten i statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den ned-satta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

45 b §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005

Utan hinder av 18 § 3 mom. genomförs justeringen av kostnadsfördelningen 2005 så att statsandelarna för 2005—2007 respektive år ökas med 63 miljoner euro och 2008 med det resterande beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen av den 21 augusti 1998 om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) nya 23 b och 24 a § som följer:

23 b §

Beräkning av priserna per enhet för undervisningsverksamhet 2005—2007

Utan hinder av vad som ovan i detta kapitel bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet och i 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna bestäms om justering av kostnadsfördelningen beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De genomsnittliga priser per enhet per elev,

studerande eller undervisningstimme som utifrån 2003 års riksomfattande totalkostnader beräknas för de olika utbildningsformerna för 2005 jämförs med de genomsnittliga priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda genomsnittliga priserna per enhet för 2004. Av denna skillnad beaktas 17 procent i de genomsnittliga priserna per enhet för 2005 och 34 procent för 2006. När de genomsnittliga priserna per enhet för 2007 beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med ett belopp som är 49 procent av den skillnad som avses ovan.

I övrigt skall de genomsnittliga priser per

enhet och priser per enhet som avses i denna paragraf beräknas och bestämmas för 2005—2007 så som bestäms i denna lag.

4 kap.

Priser per enhet för kulturverksamhet

24 a §

Beräkning av priserna per enhet för bibliotek 2005—2007

Utan hinder av vad som bestäms om beräkning av de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet i 16 och 24 § och om justering av kostnadsfördelningen i 6 § 2 mom. i lagen om statsandelar till kommunerna beräknas de genomsnittliga priserna per enhet och priserna per enhet för bibliotek för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

Det genomsnittliga pris per enhet för 2005

som beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för drivandet av bibliotek jämförs med det genomsnittliga pris per enhet för 2005 som beräknas utifrån det för 2004 fastställda genomsnittliga priset per enhet. Av denna skillnad beaktas 17 procent i det genomsnittliga pris per enhet för 2005 och 34 procent för 2006. När det genomsnittliga priset per enhet för 2007 beräknas utifrån de riksomfattande totalkostnaderna för 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med 49 procent av den skillnad som avses ovan.

I övrigt skall de genomsnittliga priser per enhet och priser per enhet som avses i denna paragraf beräknas och bestämmas för 2005—2007 så som bestäms i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om fritt bildningsarbete

I enlighet med riksdagens beslut fogas till lagen av den 21 augusti 1998 om fritt bildningsarbete (632/1998) en ny 11 a § som följer:

11 a §

Beräkning av priserna per enhet för fritt bildningsarbete 2005—2007

Utan hinder av vad som i 11 § bestäms om beräkning av priser per enhet vartannat år utifrån de driftskostnader som föranletts under föregående år beräknas priserna per enhet för fritt bildningsarbete för 2005—2007 så som bestäms nedan i denna paragraf.

De priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån kostnaderna för olika verksamheter inom det fria bildningsarbetet 2003 jämförs med de priser per enhet för 2005 som beräknas utifrån de fastställda priserna per enhet för de olika verksamheterna för 2004. Av denna skillnad beaktas 17 procent i priserna per enhet för 2005 och 34 procent för 2006. När priserna per enhet för 2007 beräknas utifrån de faktiska kostnaderna 2005, minskas eller ökas dessa kostnader med ett belopp

som är 49 procent av den skillnad som avses ovan.

Om den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år har beaktats med mindre än det fulla beloppet, beaktas förändringarna vid justeringen av kostnadsfördelningen enligt 1 mom. till högst det belopp om vilket beslut fattats.

I övrigt beräknas och bestäms de priser per enhet som avses i 1 mom. så som bestäms i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 1 oktober 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Seppo Kääriäinen

1.**Lag****om ändring av 30 § i lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996) 30 §, sådan den lyder i lag 1360/2001, som följer:

Gällande lydelse

30 §

Finansieringsunderstöd 2001 och 2002

Utöver vad som bestäms i 13 § beaktas vid beviljandet av finansieringsunderstöd för 2001 och 2002 även de särskilda ekonomiska svårigheter som verkställigheten av denna lag åsamkar kommunerna.

Föreslagen lydelse

30 §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005

Utan hinder av 3 § 4 punkten och 6 § 2 mom. justeras 2005 års kostnadsfördelning så att statsandelarna för 2005—2008 respektive år ökas eller minskas med en del av det totala beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen så som bestäms i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992), lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (635/1998) samt lagen om fritt bildningsarbete (632/1998).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 18 och 45 b § i lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 3 augusti 1992 om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/1992) 18 § 1 mom. och 45 b §, sådana de lyder, 18 § 1 mom. i lag 1224/2003 och 45 b § i lag 1409/2001, som följer:

Gällande lydelse

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 68,18 procent och statens andel 31,82 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

45 b §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2000

Utan hinder av 18 § 3 mom. genomförs justeringen av kostnadsfördelningen 2000 så att i statsandelarna för 2001 och 2002 för vardera året inräknas hälften av beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen.

Föreslagen lydelse

18 §

Bibehållande av kostnadsfördelningen

Kostnaderna för den kommunala social- och hälsovården fördelas mellan kommunerna och staten så att kommunernas andel av de kostnader som bestäms enligt denna lag är 67,01 procent och statens andel 32,99 procent. Om det enligt 3 § 2 punkten i statsandelslagen har beslutats att den årliga förändringen i kostnadsnivån under vissa år skall beaktas med mindre än det fulla beloppet, skall detta vid kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna beaktas så att statens andel minskar så att den motsvarar den nedsatta justeringen av kostnadsnivån för åren i fråga.

45 b §

Justering av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna 2005

Utan hinder av 18 § 3 mom. genomförs justeringen av kostnadsfördelningen 2005 så att statsandelarna för 2005–2007 respektive år ökas med 63 miljoner euro och 2008 med det resterande beloppet av justeringen av kostnadsfördelningen.

16

Gällande lydelse

RP 181/2004 rd

Förslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.